

Lớp Phật Pháp Buddhaddhamma
Môn học: PĀLI PHÁP CÚ

Bài học ngày 31.7.2022

IV
PHẨM HOA
(pupphavagga)

IV. Phẩm Hoa _ Kệ số 1 & 2 (dhp 44, 45)

Duyên sự:

Hai bài kệ này đức Phật đã thuyết khi Ngài trú ở Sāvatti do câu chuyện của 500 vị tỳ kheo du phương.

Năm trăm tỳ kheo ấy đi du hành cùng với đức Thế Tôn ghé lại chùa Jetavana, vào buổi chiều các vị ngồi trong hội trường nói chuyện về đề tài đất đai, kể lại những nơi đã đi qua, chỗ này bằng phẳng, chỗ kia lồi lõm, chỗ này đất đỏ, chỗ kia đất đen, chỗ này lầy lội, chỗ kia khô cằn ..v.v..

Bậc Đạo Sư ngự đến hội trường hỏi chư tỳ kheo đang thảo luận vấn đề gì? Các vị tỳ kheo trả lời đức Phật là: “Chúng con đang nói chuyện về các vùng đất mà chúng con đã đi qua”. Được nghe nói vậy, đức Thế Tôn dạy chúng tỳ kheo rằng: “Này các tỳ kheo, đó là đất đai bên ngoài; các người nên thấu triệt mảnh đất nội tâm kia!”. Rồi đức Thế Tôn đã nói lên hai bài kệ để sách tấn chư tỳ kheo: “*Ko imaṃ paṭhavim vijessati ... ai thấu triệt đất này ..v.v..*”.

*

Chánh văn: **Ko imaṃ paṭhavim vijessati,**
                         yamalokañca imaṃ sadevakam.
                         Ko dhammapadam sudesitam,
                         kusalo pupphamiva pacesati.

(dhp 44)

**Sekho paṭhaviṃ vijessati,
yamalokañca imaṃ sadevakam.
Sekho dhammapadam sudesitam,
kusalo pupphamiva pacesati.**

(dhp 45)

*

Thích văn:

ko [chủ cách số ít nam tính của nghi vấn đại từ **ka**] ai? người nào?

imaṃ [đổi cách số ít nữ tính của chỉ thị đại từ **ima**] này, cái này. “**imaṃ paṭhaviṃ**”.

paṭhaviṃ [đổi cách số ít của danh từ nữ tính **paṭhavī**] đất, trái đất, vùng đất, mảnh đất.

vijessati [hình thức vị lai ngôi III số ít của động từ **vijānāti**] sẽ thấu triệt, sẽ hiểu biết.

yamalokañca [hợp âm **yamalokam ca**]

yamalokam [đổi cách số ít nam tính của danh từ hợp thể **yamaloka** (yama + loka)] dạ ma giới, thế giới huỷ diệt, khổ cảnh.

imaṃ [đổi cách số ít nam tính của chỉ thị đại từ **ima**] này, cái này. “**imaṃ sadevakam**”.

sadevakam [đổi cách số ít nam tính của danh từ hợp thể **sadevaka** (saha + deva + ka)] thế giới bao gồm cả nhân thiên, thế giới lạc, lạc cảnh.

dhammapadam [đổi cách số ít trung tính của danh từ hợp thể **dhammapada** (dhamma + pada)] phần căn bản giáo pháp, nền tảng giáo pháp, pháp lõi. Danh từ **dhammapada** trong kệ ngôn này không có nghĩa là “pháp cú”, “câu kệ pháp”.

sudesitam [đổi cách số ít trung tính của tính từ hợp thể **sudesita** (su + desita)]_ quá khứ phân từ của động từ **deseti**] được thiện thuyết, đã được khéo thuyết giảng.

kusalo [chủ cách số ít của danh từ nam tính **kusala**] nghệ nhân, người khéo tay, người thiện xảo.

pupphamiva [hợp âm **puppham iva**]

puppham [đổi cách số ít của danh từ trung tính **puppha**] hoa, bông hoa.
iva [bất biến từ tỷ giáo] như là, ví như.

pacessati [hình thức vị lai ngôi III số ít của động từ **pacināti**] sẽ nhật lên, sẽ chọn lựa, sẽ thu thập.

sekho [chủ cách số ít của danh từ nam tính **sekha**] bậc hữu học, vị thánh còn phải tu tập thêm nữa.

*

Việt văn: Ai thấu triệt đất này,
khổ cảnh, cùng lạc cảnh?
Ai lãnh hội pháp lỗi,
như nghệ nhân nhật hoa?

(pc 44)

Hữu học hiểu đất này,
khổ cảnh, cùng lạc cảnh.
Hữu học nắm pháp lỗi,
như nghệ nhân nhật hoa.

(pc 45)

*

Chuyển văn:

Ko imaṃ paṭhavim vijessati imaṃ sadevakaṃ yamalokaṃ ca? Ko sudesitaṃ dhammapadaṃ pacessati kusalo puppham iva?

Ai thấu triệt mảnh đất này, gồm cả nhân thiên giới và dạ ma giới? Ai sẽ lãnh hội giáo pháp cơ bản vốn đã được khéo thuyết, như nghệ nhân chọn hoa?

Sekho paṭhavim vijessati imaṃ sadevakaṃ yamalokaṃ ca. Sekho sudesitaṃ dhammapadaṃ pacessati kusalo puppham iva.

Vị hữu học sẽ thấu triệt mảnh đất này, gồm cả nhân thiên giới và dạ ma giới. Vị hữu học sẽ lãnh hội giáo pháp cơ bản vốn đã được khéo thuyết, như nghệ nhân chọn hoa.

Lý giải:

Trong hai bài kệ, từ ngữ ***imam pathaviṃ*** (mảnh đất này) là ám chỉ cá thể này (*attabhāva*), thân ngũ uẩn này (*pañcakkhandha*).

Từ ngữ ***yamalokaṃ*** (dạ ma giới) là chỉ cho bốn cảnh giới bất hạnh (*catubbidham apāyalokaṃ*) tức địa ngục, ngạ quỷ, súc sanh, Atula. Yama là huỷ diệt; cõi khổ ấy mất hết mọi an lạc.

Từ ngữ ***sadevakaṃ*** (gồm cõi trời), đây ám chỉ các cõi lạc (*sugati*) là cõi người (*manussalokaṃ*) luôn cả cõi thiên tiên (*devalokaṃ*) và cõi phạm thiên (*brahmalokaṃ*).

Từ ngữ ***dhammapadam*** (pháp lỗi, pháp căn bản) ám chỉ ba mươi bảy pháp giác phần (*sattatiṃsabodhipakkhiyadhammasaṅkhātam*) là tứ niệm xứ, tứ chánh cần, tứ như ý túc, ngũ quyền, ngũ lực, thất giác chi và bát chánh đạo.

Từ ngữ ***sudesitam*** (được khéo thuyết) là ba mươi bảy pháp giác phần ấy đã được đức Phật giảng giải đúng chân lý, có hiệu năng đưa đến giác ngộ.

Từ ngữ ***kusalo*** (nghệ nhân, chuyên viên) đây chỉ cho người thợ cắm hoa, người làm tràng hoa (*mālākāro*). Thợ cắm hoa sẽ khéo chọn những cành hoa để tạo lẵng hoa đẹp.

Bài kệ trước, đức Phật nêu câu hỏi: Ai (*ko*) là người sẽ thấu triệt nội thân này, hiểu rõ bốn cảnh giới bất hạnh, hiểu rõ hai mươi bảy cõi vui (gồm cõi nhân loại, sáu cõi nhân thiên, hai mươi cõi phạm thiên)? Ai là người sẽ lãnh hội ba mươi bảy pháp giác phần đã được bậc Đạo Sư khéo giảng?

Bài kệ sau đức Phật tự trả lời: vị hữu học (*sekho*) là người sẽ thấu triệt nội thân, sẽ hiểu bốn cảnh giới bất hạnh, hai mươi bảy cõi vui. Bậc hữu học là người sẽ lãnh hội ba mươi bảy pháp giác phần đã được bậc Đạo Sư khéo giảng.

Vị hữu học (*sekho*) là bậc dự lưu (*sotāpatti*), bậc nhất lai (*sakadāgāmi*) và bậc bất lai (*anāgāmi*). Nói chính xác hơn, bậc hữu học gồm bảy hạng: sơ đạo, sơ quả, nhị đạo, nhị quả, tam đạo, tam quả và tứ đạo. Vị hữu học là vị đã chứng đến thánh trí viên mãn (A la hán quả).

Đức Phật thuyết vị hữu học sẽ thấu triệt, sẽ lãnh hội, nghĩa là Ngài khẳng định hạng người ấy sẽ hoàn tất con đường giác ngộ bởi đã chứng nghiệm níp bàn bằng trí

tuệ tự mình, chỉ còn chờ đợi thời gian rất ráo. Vị vô học (A la hán) thì đã hoàn tất hành trình giác ngộ. Còn các hạng phàm phu dù có đang tu tập thì không có cơ sở gì để quyết chắc rằng người ấy sẽ hoàn tất hành trình giải thoát.

Biên soạn giáo trình: Tỳ khưu Tuệ Siêu